

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

01 OKT 2007

Deres ref.
200702512

Vår ref.
200704296- UA/TJU

Date
01.10.2007

Høring - forslag om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

Vi viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets (AID) brev av 4. juli med vedlegg.

Justisdepartementet har følgende merknader:

Justisdepartementet kan ikke se at det er tatt hensyn til de merknadene vi ga i forbindelse med departementsforeleggelsen, jf. Justisdepartementets brev av 27. juni 2007. Vi finner derfor grunn til å gjenta merknadene. Vi har i tillegg noen tilleggsmerknader.

AID legger frem ulike forslag til hvordan regler om universell utforming av IKT kan tenkes gjennomført. Svarene på de ulike spørsmålene som reises, henger i stor grad sammen med hvilken løsning som blir valgt på andre spørsmål.

Punkt 4 - definisjon av IKT

Det fremgår av den foreslåtte definisjonen av IKT at bl.a. publisering av informasjon i form av "tekst, lyd, bilder og/eller tall" omfattes. Vi er usikre på om definisjonen også vil dekke tegn og symboler, f.eks. disse: @, €, %, ®, Σ, ☺, ☹. I henhold til Bokmålsordboka (<http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html>) vil ordet "tegn" antakelig kunne være mer dekkende da det henvises til bl.a. bokstavtegn, talltegn og merke som tjener som symbolsk uttrykk for noe.

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akerøgt. 42

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org. nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Toril Jurd
22245125

TILSLAGSORD	MATERIELL FRA DATAKriminalitetens (OIKEN) rettskriving)
tegn	<p>tegn n1 (noe teikn el. tåkn)</p> <p>1 merke, gjenstand, bevegelse e l som tjener som symbolsk uttrykk for noe, oftest i sms: <i>adgangst-</i>, <i>kjennet-</i> / <i>bokstavn-</i>, <i>skillet-</i>, <i>tallt-</i> / <i>gjøre korsets t-</i> / <i>Dyrekrævens t-</i>, <i>if</i> <i>himmeltagn</i></p> <p>2 antydning, spor, vassel <i>t-</i> i <i>tiden</i> / <i>visse t-</i> tyder på <i>rekordavling</i> / <i>vise t-</i> til <i>bedring</i> / <i>være et godt, dårlig t-</i> <i>love godt, dårlig</i></p>

Vi anbefaler derfor at man vurderer å erstatte ordet "tall" med "tegn" i definisjonen, eventuelt erstatte det med "tegn/symboler".

Punkt 5 – lovforankring

Vi kan i utgangspunktet ikke se at det er noe i veien for å ta inn en bestemmelse om universell utforming av IKT i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Hvis det blir snakk om å legge myndighet til et nytt organ under Fornyings- og administrasjonsdepartementet, og det er behov for lovregler om dette, bør man imidlertid vurdere om bestemmelsen om universell utforming av IKT hører mer naturlig hjemme i en slik lov.

Punkt 6 – reglens anvendelse ved grenseoverskridende virksomhet

Departementene går inn for at plikten til universell utforming skal omfatte all IKT som retter seg mot allmennheten. Justisdepartementet antar at dette vil være en naturlig avgrensning. Det kan imidlertid reises spørsmål om hvordan reglene skal anvendes i forhold til grenseoverskridende virksomhet, f.eks. internettsider rettet mot allmennheten her i landet, men som driftes i et annet land. Skal tilsynsorganet kunne gi pålegg om retting til en virksomhet plassert i et annet land? Skal eventuelt en slik virksomhet kunne ilegges tvangsmulkt? Dersom reglene ikke skal gjelde for informasjon sendt fra servere i et annet land, vil man lett kunne omgå kravet til universell utforming ved å flytte deler av virksomheten ut av landet. Problemene ved slik grenseoverskridende virksomhet bør tas opp og drøftes i høringsnotatet. I denne sammenhengen kan vi vise til drøftelsene i NOU 2007: 2 Lovtiltak mot datakriminalitet punkt 3 og 8.

Punkt 7 – tidsfrist

Departementene foreslår at kravet til universell utforming av IKT rettet mot allmennheten skal gjelde fra neste løsningsversjon. En slik regel vil kunne ha som utilsiktet konsekvens at en del aktører venter med utskifting for å utsette kostnadene kravet til universell utforming medfører. Samtidig går den teknologiske utviklingen så raskt at endringer trolig vil tvinge seg frem. En absolutt tidsfrist på f.eks. 10 år for eksisterende materiell vil likevel kunne bøte på de mest uheldige konsekvensene. En absolutt frist vil trolig også gjøre kontrollen med etterlevelsen av reglene enklere. Hvis man går inn for en slik absolutt frist, bør den komme i tillegg til hovedregelen om universell utforming fra neste løsningsversjon. Spørsmålet om en absolutt tidsfrist bør imidlertid ses i sammenheng med avgrensningen av virkeområdet som skal avklares gjennom høringsrunden, og hvilken dispensasjonsadgang som vil bli foreslått lagt til

grunn.

Justisdepartementet mener samtidig at det er behov for å få presisert innholdet i uttrykket "ny løsningsversjon". Slik det står nå kan det gi tvil om kravet skal gjelde anskaffelse av helt nytt system, eller om det også skal omfatte løsningsoppgraderinger eller nye versjoner av eksisterende systemer. Grensen mellom nye systemer og oppgraderinger/nye versjoner er neppe enkelt å fastslå rent objektivt. Videre fremstår det som uklart om fristen skal gjelde fra kontraktsinngåelse, installasjon, igangsettelse eller annet tidspunkt. Vi viser for øvrig til vedlagte høringsuttalelse fra Kriminalomsorgens IT-tjeneste.

Punkt 8 – dispensasjonsadgang

Vi støtter forslaget om å knytte en dispensasjonsadgang til bestemmelsen.

Punkt 8.2 – tilsynsmyndighet – klageorgan

Departementene ber om tilbakemelding på hvem som bør ha tilsynsmyndighet i sakene om IKT, og hvem som skal være klageorgan for vedtak fattet i tilsynsorganet. Spørsmålene henger nøye sammen med hvilke oppgaver som vil bli lagt til tilsynsorganet. Det er også naturlig å se spørsmålene i sammenheng med plikten til universell utforming av bygg og anlegg og håndhevingen av disse reglene.

Punkt 8.3 – samordning med reglene om universell utforming av bygg og anlegg

Forslaget bør samordnes med reglene om universell utforming av bygg og anlegg også når det gjelder reaksjonene ved brudd på plikten.

Punkt 8.4 - samordning med reglene om universell utforming av bygg og anlegg

Syseutvalget foreslår i lovutkastet § 11 femte ledd at Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal være klageorgan ved klage over dispensasjonsvedtak i saker om universell utforming av bygg og anlegg. Etter det vi kan se, er en tilsvarende ordning for IKT ikke nevnt som et alternativ. Også på dette punktet vil det være naturlig å se reglene for bygg og anlegg og for IKT i sammenheng.

Punkt 8.6 – domstolenes overprøving

Spørsmålet om domstolenes overprøving henger sammen med hvilken løsning som blir valgt for håndheving av reglene. Justisdepartementet vil eventuelt komme tilbake til spørsmålet når departementene har konkludert på de andre punktene.

Punkt 9 – om lovforslaget

I lovforslagets siste ledd første punktum fremgår det at "Forvaltningsorganet kan gi dispensasjon fra plikten etter første ledd og andre ledd dersom det foreligger tungtveiende grunner". Bestemmelsens andre ledd inneholder imidlertid kun en definisjon og avgrensning av hva IKT er i relasjon til bestemmelsen.

Forholdet til Svalbard

Vi viser til tidligere uttalelser og kontakt med AID om diskriminerings- og tilgjengelighetslovens geografiske virkeområde. Det er enighet om at tilretteleggingsbestemmelsene, herunder universell utforming av de fysiske forholdene, ikke er hensiktsmessig å innføre på Svalbard. Når det gjelder IKT-systemer, vil det nok i stor grad være naturlig å legge til rette for samme standard på Svalbard som på fastlandet, ved nyanskaffelser. Leverandørene vil jo måtte tilpasse seg de nye kravene uansett. Vi tror likevel ikke at krav om universell utforming av ny IKT bør lovfestes for Svalbard, særlig av følgende grunner: Svalbardsamfunnet er ikke godt tilpasset funksjonshemmede, både på grunn av relativt barske klima- og naturforhold og fordi helse- og omsorgsapparatet ikke er fullt utbygd. Svalbard er heller ikke ment å være et livsløpssamfunn, og gjennomsnittlig botid er bare ca. fem år. Vi ser derfor ikke at det er så stort behov for å innføre denne ordningen på Svalbard, få vil trolig ha nytte av den.

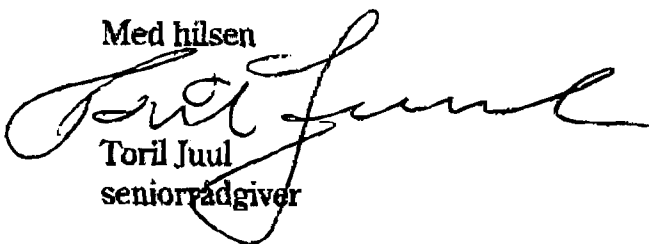
Det bør likevel være en intensjon ved nyanskaffelser av IKT også på Svalbard, at det legges til rette for universell utforming.

Spørsmålet er drøftet med Longyearbyen lokalstyre og Sysselmannen, som støtter dette. I tillegg peker begge på det faktum at lover på Svalbard skal gis anvendelse og håndheves likt for hele øygruppen. Lokalstyret og Sysselmannen kommer til informasjon ikke til å avgi egen høringsuttalelse.

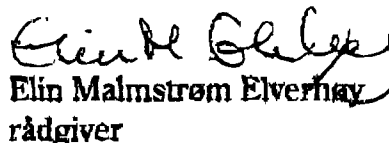
Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser vil være avhengig av den endelige innretningen på forslaget, eventuell dispensasjonsadgang og den teknologiske utviklingen. Med utgangspunkt i nåværende redegjørelse er det vanskelig å få grep om hva forslaget i praksis vil medføre av økte kostnader. Det er uheldig. Om mulig bør det redegjøres ytterligere for økonomiske og administrative kostnader i høringsbrevet.

Med hilsen

Toril Juul
seniorrådgiver

Elin Malmstrøm Elverhøy
rådgiver

Vedlegg